

ئەركەكانى توپزەرى كۆمەلايەتى

ھۆمەر قەرداغى

بەرتۆبەرى پەروەردە ئە سوید

ئەركى توپزەرى كۆمەلايەتى لە قوتابخانەكاندا بریتىيە لە دۆزىنەوہى چارەسەر بۆ ئەو گىروگرفتانىە كە قوتابى و خویندكار ھەيانە. توپزەر رېگەپيشاندەر و پالپشتى قوتابىيە و كاتىكى زۆرى رۆزى كارى بەكاردەھىننيت بۆچاوپېكەوتن و گوپگرتن لە قوتابى. چاوپېكەوتنەكان بە تەنيا لەگەل يەك قوتابى يا بە گروپ دەبیت.

بەشىكى تری گرنكى كارى توپزەرى كۆمەلايەتى بریتىيە لە زانىارىدان لە

سەر كۆمەل، يەكسانى و بەرابەرى نرخى مروقتەكان، ديموكراتى، بەرابەرى كچ و كور و مافەكانى مروقت.

لە قوتابخانەكاندا توپزەرى كۆمەلايەتى پشتگير و پشتيوانى ئەو قوتابىيانەيە كە پېويستيان بە يارمەتى زياترە، گىروگرفتيان لە خویندندا ھەيە يا ژينگەى سۆسيۆسايكۆلۆجيان (بارى كۆمەلايەتى و دەروونى) يان باش نيە.

يەككى تر لە ئەركە ھەرە گرنگەكانى توپزەرى كۆمەلايەتى بریتىيە لە پېشگرتن لە سەركوتكردى فیزیایى و دەروونى و كاركردى بۆ ئەوہى سەركوتكردى روونەدات، ئەگەر روويدا كۆتايى پېھننيت و چارەسەرى بۆ دۆزیتەوہ.

ئەركىكى تر باشتركردنى ژينگەى قوتابخانەيە بۆ ئەوہى قوتابخانە لای قوتابى خۆشەويست بیت. پەيوەندىكردى و ھاوكارى لەگەل دايكوباوك و مامۆستا كاتىكى زۆرى توپزەرى كۆمەلايەتى دەبات، لە ھەمانكاتدا بناغەيەكى باشە بۆ دۆزىنەوہى چارەسەر بۆ گىروگرفتەكانى قوتابيان.

لە قوتابخانەكانى كوردستاندا كيشەى كۆمەلايەتى زۆرە، بەلام تا ئیستا سيستمى پشتيوانى و راپويزكارى قوتابيان و خویندكاران بەرنامەى كارى تايبەتى خوى نەدۆزیوہتەوہ. خۆشەختانە ويست و توانايەكى پۆزەتيف لەناو توپزەرە كۆمەلايەتییەكاندا ھەيە بۆ ئەوہى شيوہى كارى گونجاو بدۆزىنەوہ بە تايبەتیش كە پېويستىيەكان زۆر گەورەن. كەمنين ئەو قوتابىيانەى كيشەى كۆمەلايەتییان ھەيە،

وازدههینن له قوتابخانه، خویان دهسوتینن، ناگهن به ئامانجهکانیان، سه رکوت و بیهیاوا دهکرین. ئەم لایه نه گرنگه ی سیسته می فیڕکاری پیویستی به ئاوردانه وه و چاککردن ههیه. ئەرکهکش له ئەستۆی وهزارهتی پهروه ده و تویره رانی کۆمه لایه تیدا یه. له ولاتی سوید تویره ری کۆمه لایه تی ههروهک مامۆستایان سه ر به شاره وانین. دهسه لاتی ناناوه ندی به ریوه بردنی سیسته می فیڕکاری کاریکی وایکردوه که به ریوه به ری قوتابخانه کان ئازادن له دامه زرانندی تویره ری کۆمه لایه تی له قوتابخانه کاند، هه ر بۆ نزیکه ی 500 خویندکاری ئاماده یی یهک تویره ری کۆمه لایه تی داده نریت. بۆ نموونه له قوتابخانه ی ئاماده یی ئوفا، که یه کیکه له قوتابخانه کانی من، دوو تویره ری کۆمه لایه تیم بۆ داناوه، که رۆژانه 8 کاتژمیر کارده کهن. به به رده وامی چاوپیکه وتن له گه ل قوتابیان و دایکوباوکیاندا ده کهن. هه ر قوتابیه ک هه ر کیشه یه کی هه بیّت، کۆمه لایه تی یا له خویندنه که یدا په یوه ندی به تویره ری کۆمه لایه تیه وه ده کات، به یه که وه هه ولّ ده دن چاره سه ر بدۆزنه وه.

لیره دا به پیویستی ده زانم وهک نموونه به شیکی به رنامه ی کاری تویره ره کۆمه لایه تیه کانی قوتابخانه ی ئاماده یی ئوفا ده ستنیشان بکه م. له به رنامه ی کاریاندا ئەم ئه رکانه به دیده کرین:

1. زانیاری کۆکردنه وه له سه ر ئاستی توانای ئەو قوتابی و خویندکارانه ی که پیویستیان به پشتگیری و یارمه تی هه یه. پێشینیازکردنی جوړی یارمه تی گونجاو و به دواچوون و هه لسه نگانی ئەنجامی یارمه تیه که.
2. لیکۆلینه وه و به دواچوونی سه رکوتکردنی فیزیای و دهروونی قوتابیان له لایه ن مامۆستا یا قوتابیان له ناو خویاندا.
3. لیکۆلینه وه و به دواچوونی نه هاتنه وه ی قوتابیان بۆ قوتابخانه. ئەنجامی سه رنه که وتووی قوتابیان و گرفته کانی تری قوتابخانه. هه موو ئەو کارانه به راویژکردن له گه ل قوتابیان و دایکوباوکیان و مامۆستایاندا ده کرین بۆ دۆزینه وه ی چاره سه ری گونجاو بۆ گرفته کان.
4. پشتیوانکردنی کاری مامۆستایان و بوون به پردی په یوه ندی نیوان قوتابی و مامۆستا.
5. پشتیوانکردنی قوتابیان و خیزانه کانیان له کاتی روودانی ته نگژه یه کی گه و ره دا که به سه ر قوتابی و خیزانه کانیان دا دیت.
6. زانیاریان به قوتابی و دایکوباوکیان ده رباره ی ئه رک و به رپرسیاریتییان له کۆمه لگادا.
7. پشتگیریکردن و زانیاریان ده رباره ی یه کسانی نیوان کچ و کوپ.
8. یارمه تیدانی قوتابیان بۆ گوڕینی پۆل و قوتابخانه له کاتیکدا که پیویستی ئەو جوړه گوڕانکاریانه هه بیّت.
9. کاری به کۆمه لی پۆل له کاتی بوونی گیروگرفت و ناکۆکی له ناو پۆلدا.
10. پشتگیری قوتابی له کاتی نه خویشیدا.

رۆژانه هه والی ناخۆش ده خوینینه وه ده رباره ی گیروگرفته گه و ره کانی قوتابیان و خویندکاران له کوردستان. هیوادارم که راویژکاری کۆمه لایه تی له قوتابخانه کانی کوردستاندا به رنامه ی کاری پته و و توند و تۆل دابنن له پیناوی که مکردنه وه و دواچار بنبرکردنی کیشه کانی قوتابیان و خویندکاراندا.